

זכרונותיו של הספר הישראלי אשר ראשיהם של זלכי ירדן היו תחת ידיו ותערו

סיפורתי את המלך חוסיין

זקנה, פתחה זו לפתע בשטף של קללות וגידופים על היהודים, הבוחרה, אתה, כיום בעלת סלון ידוע בחיפה, תפסה את הזקנה במחלפותיה, הקימה אותה במשיכה ממקור מה על המושב, וכשהיא מניפה את ידה אל מול פניה בגדהמים צעקה: "אם לא תס" תמי מיד את פיה, אני סוטרת לך על ה" פרצוף ומשליכה אותך החוצה."

הזקנה המופתעת באה אלי במרוצה והת' לוננה על היהודים החצופה. הסברתי לה שכולנו כאן יהודים ואיננו יכולים לסבול את גידופיה. היא רטנה משהו ו... המ' שיכה לבוא.

בנות חצר המלוכה היו באות אלי כשהן רעולות. אצלי הסירו את הצעיפים מן ה' פנים ואני טיפלתי בהן אישית. רק בשעה שאחד הגברים של המשפחה היה מתקרב, היו הן מבקשות שנצרה תספל בהן במקומי. הן היו מספרות לבחורות שטיפלו בהן ולי את צרותיהן. יותר מכולן התלוננה על חיה הקשים אשתו התורכיה של בן המלך, הבריגדיר נאף. היא טענה תמיד שממאס לה ללכת עם צעף על פניה היפות וכי אי' ננה יכולה לסבול את בעלה הקטן.

לבחורות היתה ההקשבה משתלמת בהח' לט. די היה שמישהי מהן תעיר, כי תכשיט כל שהנא שצנדה הנסיכה מוצא חן בעיניה, מיד היתה זו כסירה את התכשיט ומגישה אותו לנצרה כמתנה.

★ ★ ★

חוסיין, ביישן אך פיקח

את המלך עבדאללה, שהיה מבקר תכופות אצלי, חיבבתי מאוד. היה זה אדם שקט, אדיב ונוח לבריות. מעולם לא ראיתיו כועס. לקרה פעם שמישהו דרך עליו. המלך לא התרגו, התבונן באיש בחיוך מבין וסלחני. אני מניח- שאם עשה מה שעשה נדונו, הרי זה משום שהסיתו אותי לכך קציני הליוון הבריטיים, ובראשם מפקי' דם גלאב פחה.

שתי נשותיו של המלך היו אף הן באות לטיפול. אחת מהן, הלבנה, נראתה השלטה. השתחרה, שהיתה צעירה ממנה בהרבה רק טיפלה בילדיה. את טלאל ראיתי רק פעם אחת. הופעתו היתה ערבית טיפוסית, בנגוד לאביו, שאם כי היה מופיע בתלבושת ערי' בית היו הליכותיו אירופיות בהחלט. טלאל נראה רוה, עצבני ובלתי מרוצה.

את מלך ירדן הנוכחי, המלך חוסיין, סי' פרתי כאמור פעמים רבות. הוא היה אמנם ביישן אולם ומנומס מאוד.

המקרה המענין של קצצונו בבקשה. הי' דבר ארע למחרת פיצוץ מלון המלך דויד. התקשרה אתי אשתו של המפקח על המזון, חלטה, שנהרג בהתפוצצות, ובקשה שאבוא לביטח.

נסעתי אליה. היא לא נראתה אבלה במי' יוחד. היא הודיעה לי מיד שבעלה נהרג והיא חיבת להופיע בלהיתו בצורה רפרוני' טטיבית שתהלוך את מעמדו של התרגו. שלם כן, טענה היא, מוטב יהיה את טענה את צבע שצרה שהיה חום כהה לכלונג בהיר.

להן כסף והן היו משלמות בעצמן את דמי הטיפול. כאשר היה הבעל משלם, היה הי' מצב טוב עוד יותר. שייך ערבי, כאשר צריך היה לסלק חשבון, היה מוציא בדרך כלל, חבילת שטרות של חמש או עשר לירות ומציע לי לישול מהם כאהת נסחי. הייתי נותן או לכל אחת מן העובדות שטר אחד של חמש לירות, סכום עצום בימים ההם.

השייכים הברחים היו נוהגים בפזרנות שעלתה על כל מה שהגיתי עד אז. נסיך הנפט של כוחית היה אצלי ונהנה מן ה' טיפול. הוא חזר שעות מספר לאחר שיצא, עם שירת מכוניות. "אנו נוסעים לטייל", הכריזו. לפי הכבודה הרבה שהביא אתו הי' בנתי שהטיול עלול להיות ממושך מאוד.

שימשו שמונה יפחיות אלה, המצופפות סביב הרמן קלאנג, בעת תצוגת התסרוקות שערך השבוע במלון המלך דויד. קלאנג הוכיח את יכולתו לא רק בניזמת זקנקנו של המלך עבדאללה, ויורשיו אחרים, כי גם באריגת יצירות אמנות למופת מטערתיהן של נשות ירושלים.

דחיתי אותו בכל האדיבות שיכולתי. הוא חזר לאחר זמן מה, ונל אותי יחד עם הצ' חת למלון "המלך דויד", ערך לכבודו נשף. אנשי חצר המלוכה הירדנית החלו מבקי' רים אצלי כאשר כבר הייתי ידוע היטב כי קרב הערבים המקומיים. יחד אתם היו באים קציניו הבכירים של הצבא הירדני ומפקדם גלאב פחה. גלאב היה שונא יהודים מובהק. עמו יחד היו מבקרות אצלי גם אשתו ו' אמה. האם נראתה כמכספה זקנה ומכוערת, והיתה במשיצה בלי' הרף את היהודים. בדרך כלל נראו אנשי המשפחה וגלאב עצמו כאנשים מדובר ביהודים. או היו מסוגלים לנבל את פיהם בצורה הגרועה ביותר. הצ' טיינה בכך במיוחד הזקנה המכוערת.

★ ★ ★

מכשפה זקנה במחלפות

אני זוכר היטב מקרה אחד, כאשר אחת הבנות חפפה את ראשה של הי'

נשות החברה הגבוהה בכירה נקצצו באחד מערבי השבוע שעבר באולמו המפואר של מלון "המלך דויד". לפניכן, בזו אחר זו, עברו דוגמניות חשובות כהלכה. אולם הפעם, בניגוד למקרים קודמים, היו עיני כל הנוכחים באולם, לרבות הגברים, נעוצות עשרות פנטימטרים גבוה יותר מהרגיל, בוחנות אבזור נשי חשוב לא פחות: התסרוקות. תצוגת התסרוקות של סלון "ברודווי" כבשה את העלית הירושלמית. מאחורי הקלעים, אלגנטי והדור כתמיד, התרוצץ גבר נמרץ, שתנועותיו הצעירות עמדו בניגוד לגילו: הרמן קלאנג (43), בעלו של מכוני היופי שייצב, סרק וזרנן את התצוגה. אולם הרמן קלאנג איננו רק בעל סלון תסרוקות נשים בכירה. הוותיקים שנכחו באולם ידעו, כי מאחורי הבעת הפנים הנמרצת מפתתרת שורה של סיפורים אקזוטיים ביותר. כי הרמן קלאנג היה, בעבר הלא רחוק, ספרה של החצר המלוכתית ברבת עמון. המלך חוסיין, כאביו שהשתגע וסכו שנורה, היו נתונים תחת תערו של קלאנג, ספר נשים וגברים מגיל 13, לשכב או לחסר.

זאת

הרמן קלאנג

רפעת השחרחר והגזץ ייכב ללא הרף. הוא סרב בכל חוקף לעלות על כיסא הספרים הגבוה שלי. סבתו, אשה כבי' רת גוף, שצעיף שחור כיסה את פניה הי' שהתקנתו במיוחד למאורע זה. הילד הרצין לפתע ועקב אחר ירי המניעה את המספרים. ראיתי את עיניו: היה בהן דמיון מפליא לעיני סבה האמיר-המלך עבדאללה.

זו היתה פגישתי הראשונה עם האמיר חוסיין. כיום מלך הירדן. הראשונה אך לא האחרונה. כספר חצר המלוכה הירדנית היו לי הזדמנויות רבות לפגוש בו, באביו, המלך טלאל, שהשתגע מאוחר יותר, ובי' סבו, המלך עבדאללה. שירתתי אותם במס' פרתי בירושלים למעלה מעשר שנים. עד תחילת המאורעות שלפני מלחמת השחרור.

כיצד הגעתי למקום זה, זהו כבר סיפור אחר. הוא התחיל ברחוב קרטור ביניה, בסלון תסרוקות מפואר. נער כבן 13, בעל הופעה יהודית וראש קרח לחלוטין, הודחל ונכנס פנימה, גרם ללקוחות הנשים של הסלון שימתחו את צוואריהן בסקרנות. הי' סלון העשיר היה בהחלט מחוץ לתחום ליהודים. הנער הגיע עד בעל העסק, למש' באזנו מילים מספר, וההוא הכניסו למש' דרו. כעבור זמן קצר הופיע שוליה חדש בסלון: זאן, קרוב משפחה עני מצרפת.

★ ★ ★

שייכים, נסיכים וכל השאר

רנער הייתי אנכי, יהודי לכל הי' ודעות. בן 11 שלח אותי אבי ללמוד בישיבה. הייתי שם שנתיים, עד שנמאס עלי הדבר וברחתי. גזזתי את פאותי ובראש קרח לגמרי הגעתי, בהולצת דויד, עד בעל הסלון, שהוא עצמו היה יהודי מתבולל.

עברתי אצלו ארבע שנים, חיים אין כסף. בסוף, כשהגעתי לגיל 17, הייתי כבר בטוח בעצמי. בקשתי משכורת. התשובה היתה פיטורין. נודע לי כי בירושלים, פלשתינה, יש שוק רחב לידידיו של פיגארו. עליתי למלשתינה.

רציתי להיות עצמאי. כסף לא היה לי, אבל מצאתי חנות מתאימה שבעליה הסכים למכרה לי בתשלומים של 20 ל"י לחודש.

חומר ביד היצר

אספתי מספר עובדים והקפדתי על כך שיהיו דוברים ערבית. הבנתי כבר אז את החשיבות שהיתה לידיעה זו בעבודה. ואמנם התברר, מאוחר יותר, כי צדקתי. אצלנו הי' תה המספרה המהדרת היחידה בה דיברו ערבית. ידיעה זו משכה את הפקידים הי' ממשלתיים הערביים ואת נשותיהם. עד מהרה התרכזו סביב המספרה חבר לקוחות מן המבחר. יהודים, אנגלים מן הפקידות הגבוהה ונכבדים ערביים, שביקי' שו ליהנות מסממני הקידמה והתרבות. שייכים שהגיעו לירושלים לביקור הרבאו בפעם הראשונה על ידי מכריהם, מיהרו לחזור שנית מיד לכשהגיעו שוב לירושלים.

★ ★ ★

טיול עם נסיך כוזית

רעוד שנשנות הפקידים העירוניים היו מוגבלות בתנועותיהן, ובעליהן ליה' אותן למספרות ולא היו גורעים מהן עין, נהגו נשות השייכים מחופש רב למדי. היה

לחת לו צריך לגור בו. "אתה חתיק בארץ", היו אומרים, "לך לא מגיע". לבסוף קיבל חיים כהן צריף במעברה. מלשכת הסעד הקצינו לו 50 ל"י כתמיכה, 40 נוספות היה מרחיח כסדרן שמתפקידו לגרש עלובי גורל אחרים מפקידו אותה לה' כה. השבוע, פוטר חיים כהן מתפקידו וה'. "אתה עצבני", אמרו לו הפקידים, "איך מתאים לתפקיד". חיים חזר לצריפו מלא הפשפשים במעברה העזובה. "מה אעשה ב' חמישים לירות?" הוא שואל. "הן תספקנה לי כדיוק כדי לשלם את חובותי, לחזור לתל'אביב ולהתחיל שוב לגנוב. זה מה שהם רוצים?"

דרכי אדם

מלאך השלום
המלאכים אהביאל, חסדיאל, וחניאל נקראו

לאחר שתורפתו נכשלה ותלונת מיליה הבי' אתהו לערכאות: "אינני עושה כשפים. כל מה שאני עושה הוא להשכיח שלום בין בני הבית".

כחוכחה לשליחות השלום שלו העידה עדת ההגנה מרסל בסודה: "בקשתי מחיה להפיש שגאול בלב בני כלטי בחזרת אחת, שלא חיבבתי אותה. הוא סרב וטען כי מלאכיו אינם יכולים לעשות זאת".

שופט השלום, ד"ר אליעזר וליקסון, ש' חקר למלאכיו של יהיה ושוכנע כי הגיע למעשים אלה מפאת מחלתו ואבטלתו הי' קשה, הסכים לטענתו של הגאשם, גור על מלאך השלום מאסר על תנאי של חודש למשך שנתיים. לפחות משך שנתיים אלה יהיה יחיה נאלץ לזונח את שליחותו הי' אנושית רבת'החשיבות.

השבוע לבית משפט השלום בתל'אביב, כדי לתלץ מצרה את מוקירם. יחיה בן סאלם אברהם, שנקלע אליה בשרתם. הם עשו זאת, ואיבדו את אחד משליחיהם הנאמנים עלי אדמות.

כשבקשה מיליה גואטה, עולת טריפולי ותושבת יפו את עזרתו של יהיה למען בתה הצעירה, נאות יהיה לבקשתה כמעט מיד. תמורת שלוש ל"י במזומנים ווריקות ככר למחלת האולקוס שלו, בסכום של שש ל"י, רשם לה על שלוש פתקאות תרו' פת קסם, שהיכתה היתה להחזיר את ליבה של הבת אל ארונם. כל מה שהיה על מיליה לעשות: לשרוף פתקה אחת מדי בוקר ולתת לבת להריח את עשן הניר הי' שרוף.

היה לו ליחיה נימוק טוב לכך, נוסף על תשע הל"י. הצהיר הוא בבית המשפט